

2025-10-28

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.sl@regeringskansliet.se

Remissvar – Ansvaret för hälso- och sjukvården, SOU 2025:62 (S2025/01127)

Nätverket mot cancer (NMC) är samarbetsorganisation för 12 nationella och 1 regional cancerprofilerade patientorganisationer som tillsammans representerar cirka 25 000 medlemmar. Vår vision är Nollvision cancer – ett samhälle fritt från cancer. Vi arbetar för att lyfta viktiga gemensamma frågor som gäller cancervården i Sverige. Nätverkets huvudfrågor är cancerprevention, en rättvis cancervård och stärkta patienträttigheter. Våra medlemmar har komplexa vård- och omsorgsbehov.

NMC tackar för möjligheten att lämna synpunkter på rubricerat betänkande.

NMC konstaterar att Vårdansvarskommitténs majoritet inte stödjer en reform mot statligt huvudmannaskap och enhälligt avråder från delat huvudmannaskap i hälso- och sjukvården. Samtidigt återstår stora brister i vården kring jämlikhet, effektivitet och samordning som måste lösas. Dessa brister är särskilt tydliga inom cancerområdet där tillgänglighet och kvalitet i vården kan variera stort beroende på bostadsort. Enligt NMC bör regeringen därför fundera på att utreda införandet av ett system med betydligt färre och jämnstora självstyrande regioner med ett universitetssjukhus i respektive region. Ett sådant sjukvårdssystem skulle underlätta den statliga styrningen och samordningen mellan regioner.

NMC instämmer i att staten bör ta ett större ansvar för de sex områden som specificeras, även om vi skulle önska att kommittén varit tydligare med hur ett utökat statligt ansvarstagande skulle gå till. Särskilt viktigt för cancerpatienter är området som rör läkemedel och hjälpmedel där åtgärder måste vidtas akut för att säkra jämlik tillgång över landet. Lika viktigt är att vi långsiktigt säkrar kompetensförsörjningen inom hälso- och sjukvården. Här menar NMC att regeringen i ett första steg borde se till att förslagen i Nationell plan för hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjningen (som Nationella vårdkompetensrådet presenterade 2024) realiseras.

NMC instämmer också helt i analysen om att patientlagens bestämmelser inte i tillräckligt hög utsträckning har fått genomslag i vården och för patienterna. Vi anser liksom kommittén att staten måste ta ett omtag och tillsammans med övriga aktörer inleda ett omfattande åtgärdspaket för att Patientlagen ska efterlevas. Ett sådant åtgärdspaket kan bland annat omfatta att

- staten i alla satsningar ställer krav på att Patientlagen följs i varje patientmöte med vården.
- all vårdpersonal utbildas i Patientlagens krav
- att strukturer skapas för systematisk patientsamverkan.

Dessvärre väljer kommittén att avstå från att föreslå konkreta åtgärder för högre efterlevnad av patientlagen mot bakgrund av att utredningen Behovsstyrd vård (S 2024:05) för närvarande pågår. Behovsstyrd vård ska främst se över hur en stärkt och behovsstyrd vårdgaranti kan utformas. Detta är enligt NMC viktigt men frågan om hur patientens inflytande kan stärkas i vården omfattar betydligt mer än vårdgarantin.

Margareta Haag
Ordförande